

LA TURQUIE ET LE PLAN MARSHALL

Jacques THOBIE¹

Rezumat. *Ankara consideră condițiile deosebite puse accesului Turciei la planul Marshall drept o nedreptate față de țările Europei Occidentale. Turcia primește, din vara anului 1947, 100 de milioane de dolari cu titlu de ajutor militar, turcii fiind recunoscuți ca apărători ai cauzei libertății și democrației, chiar ai securității americane însăși. Cu toate acestea, Ankara va trebui să facă eforturi pentru a-și obține un loc cât de mic în dispozitivul ajutorului economic și financiar acordat de S.U.A. Europei, după război, căci Turcia nu figura printre prioritățile americanilor în ceea ce privește ajutorul economic propriu-zis.*

Chiar dacă cele 350 de milioane de dolari obținuți reprezentau o sumă deloc neglijabilă, sentimentul preponderent era cel că Turcia ar fi fost persecutată, de unde și reproșurile adresate unei delegații de senatori americani aflată în trecere prin Ankara, în iulie 1951; li s-a răspuns că planul Marshall era destinat țărilor distruse de război. Încă de la început, experții americani conchiseseră că, pentru Turcia, era cel mai bine «să-și dezvolte, pentru început, igiena, agricultura și extracția de materii prime...». Planul Marshall se înscrie în cele două tendințe durabile ale economiei turcești: deficitul balanței de plăți, datorat cu precădere deficitului comercial, și inflația. Transformarea planului Marshall într-un «Program de Securitate Reciprocă», axat mai ales pe un sprijin militar, lasă Turcia cu serioase probleme financiare, pe care trebuie să le ia în cadrul O.E.C.E. și al U.E.P., unde Franța joacă un rol activ.

Résumé. *Ankara considère les conditions particulières de l'accès de la Turquie au plan Marshall une injustice par rapport aux pays de l'Europe occidentale. La Turquie reçoit, dès l'été 1947, 100 millions de dollars au titre de l'aide militaire, les Turcs étant reconnus comme les défenseurs de la cause de la liberté et de la démocratie, de la sécurité américaine même. Pourtant, Ankara devra batailler pour se faire une petite place dans le dispositif d'aide économique et financière américaine à l'Europe d'après-guerre, car la Turquie n'était dans les priorités américaines pour l'aide proprement économique.*

Même si les 350 millions de dollars obtenus représentent une manne non négligeable, le sentiment prévaut que la Turquie a été brimée, dont les reproches à une délégation de sénateurs américains de passage à Ankara en juillet 1951; il leur est répondu que le plan Marshall est destiné aux pays détruits par la guerre. Dès le début, les experts américains avaient conclu qu'il convenait, pour la Turquie, «de développer, pour commencer, son hygiène, son agriculture et l'extraction des matières premières...». L'aide Marshall s'inscrit dans deux tendances durables de l'économie turque: le déficit de la balance des paiements, dû essentiellement au déficit commercial, et l'inflation. La transformation de l'aide Marshall en un «Programme de Sécurité Mutuelle», plus axé vers une aide militaire, laisse la Turquie avec de sérieux problèmes financiers, qu'elle doit affronter dans le cadre de l'O.E.C.E. et de l'U.E.P., où la France joue un rôle actif.

Mots clé: Turquie, plan Marshall, aide économique, crédit, l'O.C.D.E., l'O.E.C.E., l'U.E.P.

¹Prof. univ., Dr., Université de Paris, France.